

a) El llenguatge administratiu i jurídic

RECURSOS EN LÍNIA PER A L'APRENENTATGE
DEL LLENGUATGE JURÍDIC EN CATALÀ:
TIPUS, USUARIS I ACCESSIBILITAT

Cristina GELPÍ ARROYO

Universitat Pompeu Fabra

The abstract can be found at the end of the article.
Resumen al final del artículo.

PRESENTACIÓ

La llengua catalana disposa de recursos en línia molt valuosos per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic.¹ Aquests recursos són explorats per usuaris diversos, entre els quals dos dels grups més significatius són els traductors i els juristes. Són usuaris que els entren en activitats diverses i típiques, com per exemple, la traducció o la redacció jurídiques.

Els recursos en línia es conceben per a unes finalitats concretes i, alhora, els usuaris preferents d'aquests materials esperen trobar-hi informacions també específiques. Sovint, però, les necessitats comunicatives dels usuaris no coincideixen amb els materials disponibles. La disfunció que es produeix entre els recursos disponibles i les necessitats comunicatives de qui els ha de fer servir té l'origen en el tipus de material creat i en els coneixements previs que s'exigeixen perquè la consulta sigui eficaç, però també en les vies d'accés previstes per recuperar la informació.

Per exemple, un traductor jurídic no format especialment en dret ha d'entendre el text que tradueix. Per això, és habitual que hagi de situar conceptualment un fragment de traducció. És probable que acudeixi a un diccionari jurídic per resoldre el dubte, però també és probable que la informació que hi trobi li exigeixi un coneixement del dret superior al que té (i al que li és exigible per a l'activitat traductològica). I, en paral·lel, un jurista que redacti en català pot necessitar confirmar una convenció de re-

1. Llenguatge jurídic concebut en el sentit més estès de "varietat funcional de llengua del camp conceptual del dret".

dacció en català. Per resoldre el dubte, pot acudir a un recurs que tracti aquesta qüestió, però és molt probable que hagi d'accedir a la informació després de categoritzar en termes lingüístics la seva necessitat comunicativa. El resultat per al traductor i per al jurista pot ser molt semblant: no accedir a la informació que necessiten, o no accedir a informació comprensible, i no pas perquè aquesta informació no existeixi, sinó perquè no està, o bé prou organitzada, o bé prou disposada de manera que permeti donar resposta les necessitats comunicatives dels usuaris.

Preveure les necessitats comunicatives de les persones que faran servir els recursos és una activitat necessària si volem que el repertori de recursos per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català sigui eficaç i millori la situació actual. És evident que el mercat en línia del català disposa de recursos perfectament ben adaptats, però, com veurem, encara pot millorar.

Tot seguit descrivim sumàriament les diverses fonts d'informació en línia de què disposa el català jurídic per a l'aprenentatge. Més endavant, perfilarem les competències i les necessitats comunicatives més habituals dels traductors jurídic i dels juristes en activitats de redacció. Acabem apuntant algunes mesures que contribuirien a millorar l'accessibilitat en aquesta mena de recursos.

1. REPERTORIS DE RECURSOS EN LÍNIA²

Són recursos en línia útils per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català els diversos materials informatitzats accessibles per Internet. El grau de digitalització dels materials és divers: des de recursos que simplement digitalitzen materials que tenen una versió impresa prèvia, fins a materials que es configuren com a autèntics repertoris digitals de recursos.

No és senzill donar compte de la totalitat dels recursos existents i no ho és per diversos motius, entre els quals, com a mínim, els següents:

- Per la **inestabilitat** pròpia d'aquesta mena de productes, que implica que un material accessible en una data no ho sigui poc temps després. A diferència dels productes impresos, que romanen en el temps, els digitals són molt fràgils i desapareixen amb facilitat. Alhora, també de forma gairebé constant apareixen nous productes que s'afegeixen al panorama existent.

2. Una bibliografia exhaustiva sobre llenguatge jurídic, impresa i en suports informàtics, és accessible al web de la Generalitat de Catalunya <http://www6.gencat.net/llengcat/aprenencat/recursos.htm> o al Web del Traductor Jurídic <http://www.gitrad.uji.es/>.

- Per la **dispersió tipològica** de productes. Així com en l'entorn imprès se solen respectar les convencions tipològiques, l'entorn digital permet que es multipliquin els productes tipològicament mixtos que contenen tipus d'informació força diversos. No és el cas dels materials digitalitzats, però sí el dels productes ampliables, de les pàgines web que contenen apartats diversos que es van modificant al llarg del temps. Així com en l'entorn analògic els referents sobre criteris de redacció, tipus de textos, recomanacions de traducció, etc. es concreten en uns materials específics (per exemple, el *Manual de llenguatge administratiu*, de Duarte, Alsina i Sibina, des del 1991 en les diverses edicions), en l'entorn actual les publicacions digitals o digitalitzades que contenen tipus de recursos diversos es multipliquen.
- Per la **diversitat d'aproximacions** dels productes. La majoria de productes són promoguts per institucions públiques, acadèmiques o professionals, però no totes les institucions usen els mateixos criteris ni adopten les mateixes solucions. La diversitat d'aproximacions genera, lògicament, diversitat de productes, davant dels quals els usuaris poden acumular informació però no tenir criteri explícit per triar una opció concreta.
- Per la **fiabilitat** de les informacions que s'ofereixen. Tot i que la majoria de recursos que analitzem estan promoguts per institucions solvents, la facilitat amb què qualsevol tipus de recurs s'incorpora a la xarxa demana que s'extremin les precaucions a l'hora de recomanar recursos. Com sabem, difondre material per Internet és ràpid, fàcil i barat, però no sempre es pot garantir la fiabilitat de les informacions que s'ofereixen i, en un context com el del llenguatge jurídic en català, la noció d'autoritat continua essent rellevant.

Tot i aquesta complexitat, sembla possible ordenar el panorama de recursos disponibles,³ tenint en compte la utilitat que tenen en l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català. Des d'aquest punt de vista, els recursos, que són en la majoria de casos d'accés gratuït, es poden classificar en recursos que recullen i descriuen criteris lingüístics, eines d'ajuda a la redacció de documents, diccionaris i corpus, i materials d'autoaprenentatge.⁴

3. Darrera consulta de tots els vincles: 27 de març de 2008.

4. Altres classificacions, com la de Cabré (en línia), organitzen els recursos lingüístics per a l'aprenentatge dels llenguatges d'especialitat entre els recursos textuais, recursos lèxics o terminològics i fraseologia.

a) Recursos que recullen i descriuen criteris lingüístics

Adopten dues formes habituals: la publicació digitalitzada de materials impresos prèviament, o la presentació de materials en forma de pàgina web. Provenen d'institucions normatives de llengua, d'entorns universitaris o de col·legis professionals. Tenen la finalitat principal d'orientar l'ús del català en contextos determinats. Són freqüents en aquest tipus de recursos materials que recullen les recomanacions de redacció planera, convencions (usos de majúscules i minúscules, abreviacions, criteris de traducció, etc.), qüestions generals de gramàtica, inadequacions habituals en la redacció de textos jurídics, entre d'altres.

Aquesta mena de recursos tenen una importància especial, tant per l'esforç que ha calgut per generar-los com per l'abast dels temes que inclouen. Són pàgines representatives d'aquesta mena de material les següents:

- La pàgina de llengua de l'Institut d'Estudis Catalans <<http://www.iec.cat>>
- La pàgina sobre Assessorament lingüístic del Web de la Llengua Catalana de la Generalitat de Catalunya <<http://www6.gencat.net/llengcat/index.htm>>
- El metacercador Optimot de la Generalitat de Catalunya <<http://optimot.gencat.cat>>
- El web de llenguatge jurídic del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya <http://www.gencat.net/justicia/temes/entitats_juridiques/linguistic/index.html>
- Les Publicacions en línia de la Secretaria de Política Lingüística <<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/linia.htm>>
- El web del Consorci per a la Normalització Lingüística <<http://www.cpnl.cat/recursos/propis.html>>
- Els materials creats pels serveis lingüístics de les universitats catalanes, inclosos al portal de recursos lingüístics de la Xarxa Vives d'Universitats <<http://www.llengua.info/index.php>>
- El web del Català en línia, de l'Agència Efe <<http://www.edu365.cat/escriptori/clinia/index.htm>>.

b) Eines d'ajuda a la redacció de documents

Les eines d'ajuda a la redacció de documents orienten la persona usuària quan ha de produir documents jurídics individuals. Els recursos que recullen

aquesta mena d'informació es poden distribuir en dos grups: els que ofereixen repertoris més o menys generosos de formularis, normalment adreçats a operadors jurídics, i els que proposen models de documents, normalment més glossats i justificats, adreçats habitualment a públic no especialista.

Dues diferències principals entre aquests tipus de recursos són l'autoria i la tipologia de documents que es tracten. Mentre que els models de tipus més divulgatiu solen estar redactats per institucions lingüístiques en major o menor grau, els formularis adreçats als especialistes solen estar promoguts per col·legis professionals. Alhora, els formularis específics cobreixen a bastament l'àmbit processal i satisfan les necessitats comunicatives dels operadors jurídics, mentre que els models se solen centrar en la documentació administrativa i, ocasionalment, en textos processals prototípics (resolucions judicials, textos d'iniciació de procediments, etc.).

Són referents destacables, entre d'altres, els materials següents:

- Els formularis jurídics del Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya <http://www.cicac.org/sl/index_nou.htm>
- Els models de documents dels diversos departaments de la Generalitat de Catalunya <<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat>> (selecció de webs d'interès)
- Els formularis notariaus de la Plataforma per la Llengua <<http://www.plataforma-llengua.cat/>>
- Els formularis amb comentaris lingüístics de la pàgina Aula de Dret <<http://auladret.cat/generals/portada.php>>
- Els materials creats pels serveis lingüístics de les universitats catalanes, inclosos al portal de recursos lingüístics de la Xarxa Vives d'Universitats <<http://www.llengua.info/index.php>>, en especial, el DAU, generador de documents administratius del Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona <<http://www.ub.edu/slc/dau/inici.htm>>.

c) *Diccionaris i corpus*

Els diccionaris, lèxics, glossaris, terminologies, nomenclàtors i altres denominacions que es refereixen a repertoris lèxics són recursos útils per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català. Són usats tant per delimitar els conceptes jurídics, com per validar-ne la grafia o per conèixer l'ús gramatical que tenen, i es caracteritzen perquè es configuren com a recursos homogenis i condensats. Al costat del lèxic més establitzat, els corpus de

textos jurídics són també una eina útil per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic.

Quant als recursos lèxics, en essència en podem identificar dos tipus diferents. D'una banda, els diccionaris tradicionals, digitalitzats, que tenen una orientació general i sincrònica, que es configuren com a grans dipòsits d'informació, generalment normativa en el sentit institucional. Il·lustren aquesta mena de recursos els diccionaris descriptius de la llengua catalana que, lògicament, inclouen lèxic jurídic que descriuen. D'altra banda, el català disposa de recursos més específics, no tant destinats a donar compte del lèxic d'un camp, sinó destinats a resoldre les necessitats comunicatives dels usuaris, experts, als quals s'adrecen. En la majoria dels casos, aquests darrers productes s'adrecen a especialistes i estan produïts, també, per especialistes. És interessant destacar que, sovint, els usuaris i usuàries menys experts volen accedir a recursos d'aquesta mena tot i saber que ni els són adreçats ni contenen informació descriptiva suficient per resoldre les seves necessitats comunicatives (per exemple, perquè no contenen definicions explicatives o perquè es limiten a oferir equivalents sense contextualitzar).

Els corpus de textos jurídics, al seu torn, permeten valorar l'ús del lèxic en context. Com a recurs d'accés a coneixement lèxic, solen ser més útils per a persones no formades en dret que no pas per a juristes. Tot i que, per exemple, qualsevol diari oficial pot ser considerat un corpus, per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic són especialment interessants els corpus preparats per extreure'n informació lingüística.

Una mostra representativa d'aquest bloc de recursos pot contenir les fonts d'informació següents:

- *Diccionari de la llengua catalana*, de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2) <<http://dlc.iec.cat>>
- *Gran diccionari de la llengua*, d'Enciclopèdia Catalana <<http://www.encyclopedia.cat>>
- Termcat <<http://www.termcat.cat/biblioteca/>> i, en especial, la Neoloteca <<http://www.termcat.cat>>
- El cercador de termes jurídics Justiterm, del Departament de Justícia <<http://www3.gencat.net:81/justicia/justiterm/index.htm>>
- La pàgina de diccionaris en línia del Web de la Llengua Catalana, de la Generalitat de Catalunya <<http://www6.gencat.net/llengcat/aprenencat/recursos.htm>>
- El cercador terminològic de la Universitat de Barcelona, UBTerm <http://www.ub.edu/slc/ubterm/td_Arrencada.html>

- El CucWeb, Corpus d'Ús del Català a la Web, de la UPF <<http://ramsesii.upf.es/cgi-bin/cucweb/search-form.pl>>
- El Projecte Norma Civil de la Universitat de Girona <<http://civil.udg.es/normacivil/>>.

d) *Materials d'autoaprenentatge*

La llengua catalana disposa de diversos recursos d'autoaprenentatge i el llenguatge jurídic es beneficia d'aquests recursos, perquè solen contenir un apartat dedicat al lèxic, la fraseologia i la redacció administrativa. El català jurídic també disposa de recursos exclusius, tot i que la majoria de fonts són impreses.⁵ En suport informàtic i en línia no abunden els materials disponibles, però destaquen els següents:

- El Curs d'autoaprenentatge de llenguatge jurídic del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya <http://www.gencat.cat/justicia/temes/entitats_juridiques/linguistic/formar/llengjur/index.html>
- El Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (SALC), de la Universitat Pompeu Fabra <<http://www.upf.es/gl/>>
- El Programa d'ensenyament de la llengua catalana (PELC), de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears <<http://pelc.uib.es/recursos/index.html>>.

2. PERFILS D'USUARI: NECESSITATS COMUNICATIVES

La llengua catalana disposa, com hem vist, de recursos importants per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic. Els materials són usats per públics amb perfils diferents i amb necessitats comunicatives també diferents. Traductors i juristes responen a dos perfils prototípics de consultants d'aquesta mena de productes. Són perfils prototípics, però també són perfils aparentment contraposats, perquè el jurista té coneixement jurídic però necessita adquirir coneixement lingüístic, mentre que el traductor té coneixements lingüístics però necessita adquirir coneixement jurídic. Per a tots dos, els materials accessibles sobre llenguatge jurídic són els mateixos, i seria enri-

5. El referent més significatiu d'aquests materials és el *Manual de llenguatge administratiu* de Duarte, Alsina i Sibina (1991).

quidor que tant juristes com traductors poguessin accedir de forma satisfactòria a tots els recursos, però a la realitat els uns no es poden beneficiar del tot dels recursos organitzats perquè hi accedeixin els altres.

El traductor més típic no sol ser especialista, tot i que ha de tenir formació en el camp conceptual per evitar cometre errors de traducció. Sol ser poc habitual que el traductor jurídic sigui, alhora, traductor i jurista (Mayoral, 2005) i sol ser habitual que el traductor no compregui enterament el text que tradueix. És freqüent que el traductor no arribi a dominar totalment el tema que tradueix; se li exigeix, això sí, prou coneixement passiu per entendre el text i transmetre'l a una altra llengua (Gallardo, en línia), però no sol tenir el coneixement actiu per poder redactar textos, competència que sí que és exigible al jurista.

El jurista que escriu en català, al seu torn, té lògicament el coneixement del camp conceptual, però és habitual que l'hagi adquirit en castellà i no sol tenir més formació lingüística que la que ha adquirit en l'ensenyament secundari (Bayo, 1996). Els plans d'estudis de les facultats de dret només inclouen matèries optatives relacionades amb el llenguatge jurídic en català⁶ perquè la formació universitària catalana conté poques matèries sobre redacció jurídica o sobre llenguatge jurídic en català. El jurista, però, en qualsevol funció que duguí a terme, ha de desenvolupar competències connectades amb la producció de textos (ha de poder expressar amb eficàcia les idees). A diferència del traductor, les necessitats comunicatives més habituals dels juristes (Montolíó i López Samaniego, 2006)⁷ estan relacionades amb la redacció (extensió de la frase, pèrdua de referents pronominals, anacoluts, etc.), també de tipus gramatical (amb relació a qüestions conflictives de llengua). La crítica lingüística del llenguatge judicial (Bayo, 1996) posa en evidència que l'absència de formació lingüística dels juristes deriva en errors de tipus divers.

Traductors i juristes s'enfronten a unes necessitats comunicatives determinades i, parcialment compartides. Tots dos tipus d'usuaris, alhora, consulten recursos diversos per resoldre-les satisfactòriament. Sembla possible identificar les necessitats principals que motiven la consulta de recursos per resoldre-les (Hermans, 1993; Montalt, 2005):⁸

6. Denominades com a llenguatge jurídic, juridicoeconòmic, català jurídic, redacció administrativa, entre d'altres.

7. Tot i que les autores fan referència a les limitacions discursives en castellà, creiem que són traslladables al català.

8. Tot i que l'obra de Montalt se centra en la traducció científicotècnica, les consideracions sobre necessitats de les persones usuàries són traslladables al llenguatge jurídic.

<i>Necessitat comunicativa</i>	<i>Traductor</i>	<i>Jurista</i>	<i>Recursos consultables</i>
Desconeixement dels gèneres textuais implicats	Sovint	Ocasionalment	Formularis
Desconeixement del lèxic específic en la llengua d'origen	Sovint	Ocasionalment	Repertoris lexicogràfics, monolingües i plurilingües. Corpus textuais
Desconeixement del lèxic específic en català	Sovint	Sovint	Repertoris lexicogràfics monolingües i plurilingües. Corpus textuais
Incomprensió de conceptes jurídics	Sovint	Ocasionalment	Diccionaris monolingües. Enciclopèdies. Manuals específics. Repertoris de legislació.
Dubtes gramaticals i estilístics en català	Ocasionalment	Sovint	Gramàtiques. Repertoris d'inadequacions. Diccionaris de dubtes. Manuals d'estil.
Desconeixement de recomanacions de redacció	Ocasionalment	Sovint	Manuals d'estil. Repertoris de recomanacions de redacció.
Desconeixement de convencions associades al català	Ocasionalment	Sovint	Repertoris de convencions.

3. L'ACCÉS ALS RECURSOS EN LÍNIA

Un exemple pot il·lustrar les diverses necessitats de les persones usuàries i la diferent forma d'accés als recursos. En una demanda tradicional redactada originàriament en castellà és habitual que la part inicial contingui la fórmula «como mejor proceda en derecho, DIGO». Al mateix text s'en-

fronten un traductor i un jurista, tot i que ho fan amb finalitats i motivacions diferents. El traductor té l'encàrrec de traduir el text del castellà al català; el jurista té l'encàrrec de redactar una demanda en català.

El traductor format en llenguatge jurídic segurament tindrà nocions sobre llenguatge planer, llegibilitat i redacció eficaç. En veure la fórmula «como mejor proceda en derecho, DIGO» es plantejarà si «como mejor proceda en derecho» és una fórmula redundant, si hi ha cap recomanació sobre la traducció d'aquest fragment, si el verb «DIGO» té alguna forma preferida en català que reproduïx bé els trets del *dicendi* castellà, i si hi ha cap qüestió relacionada amb l'ús de les majúscules que hagi de tenir en compte. És a dir, el traductor es plantejarà dubtes de tipus conceptual (què significa la seqüència), de redacció (és una fórmula redundant), convencional (la majúscula és necessària), lingüístic (tradueixo «DIGO», per 'dic', 'manifesto'). Per resoldre els dubtes, pot consultar diversos recursos, i segurament n'haurà de consultar més d'un. Segurament es voldrà assessorar, per exemple a les publicacions en línia de la Generalitat de Catalunya. Pot tenir dificultats per accedir a la informació (atès que segons la configuració del Govern la matèria de llengua catalana depèn de departaments diferents). Si hi accedeix, haurà de seguir la ruta que li permeti arribar als criteris de redacció de la demanda i, en concret, a l'apartat que recull incidències sobre enllaços sintàctics.⁹ És probable que confirmi les seves sospites després de consultar un recurs que tracti aquestes qüestions i que en la proposta de traducció acabi suprimint el «como mejor proceda en derecho» i traduint «DIGO» per «Manifesto».

El jurista, en aquesta situació, segurament només es plantejarà com ha de formular en català el fragment que bé coneix en castellà. Segurament consultarà un formulari jurídic en català que li doni un model d'encapçalament. Llevat que es tracti d'un jurista format en llengua, és fàcil que l'ús de les majúscules i la redundància de la combinació fraseològica li passin desapercebuts. El recurs que segurament consultarà, un formulari, no li donarà gaire informació sobre recomanacions de redacció i, segurament, li proposarà que supprimeixi la fórmula i adopti un «MANIFESTO».¹⁰ Seria molt profitós per al jurista que aprèn el llenguatge jurídic en català poder disposar d'informació lingüística associada al tipus de document que consulta,

9. I que li diran que: «Per enllaçar l'apartat de dades de la part demandant amb l'apartat de la formulació de la demanda es fa servir sovint l'expressió *en la forma o de la manera més procedent en dret*, però aquesta expressió és innecessària perquè no aporta cap informació i recomanem de prescindir-ne».

10. Els formularis del Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya proposen, en tots els exemples, la supressió de la fórmula, però no en donen més detalls.

però malauradament, els recursos elaborats per i per a juristes no contenen aquest tipus d'informació.¹¹

Davant d'aquesta mateixa situació comunicativa, el jurista podria consultar la pàgina d'assessorament lingüístic i el traductor, un formulari, però aquesta opció presenta certs inconvenients destacables. D'entrada, el traductor no format en dret té difícil l'accés als formularis perquè l'organització dels materials sol ser conceptual i l'accés segueix la mateixa via;¹² presumiblement, el desconeixement conceptual del traductor li impedirà obtenir amb facilitat la informació que busca. El jurista, al seu torn, pot accedir als recursos lingüístics específics, però topa amb la mateixa limitació que el traductor, i és que els materials d'assessorament lingüístic solen estar organitzats conceptualment (i el jurista té el domini del seu camp, però no necessàriament del de les qüestions lingüístiques més específiques). Quan el jurista arriba al material sobre redacció, troba segurament documents que no estan especialment concebuts per a ell (normalment s'adrecen a usuaris que no tenen coneixement del dret) i que contenen més informació conceptual que la que necessita, però menys de lingüística que la que li seria oportuna.

En definitiva, tant juristes com traductors necessiten recursos per resoldre buits aparentment compatibles (tot i que parteixin de punts de vista diferents). Seria molt útil que el traductor pogués accedir amb facilitat a la informació dels formularis, però per fer-ho caldria que aquests materials permetessin la consulta per una via diferent de la conceptual. Així mateix, seria interessant que el jurista pogués accedir a materials lingüístics associats als documents més habituals (sense informació sobrerera).

Però a la realitat, els usuaris que consulten recursos en línia per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català topen almenys amb dos obstacles per accedir a la informació: d'una banda, les vies d'accés no sempre estan previstes des del punt de vista de l'usuari i és freqüent que tant juristes com traductors només puguin accedir amb comoditat a recursos que s'organitzen conceptualment des del seu punt de vista, tot i que aquests recursos siguin parcialment insuficients per resoldre les seves necessitats comunicatives. D'altra banda, la informació que contenen els recursos està codificada des d'un punt de vista, jurídic o lingüístic, que fa relativament

11. Una excepció destacable és Aula de Dret (<http://www.auladret.cat/generals/portada.php>), que conté formularis, alguns dels quals es complementen amb comentaris lingüístics. Malauradament no és un recurs gratuït.

12. Com a exemple, els formularis del CICAC (http://www.cicac.org/sl/index_nou.htm), que s'organitzen conceptualment. Només és possible accedir a l'encapçalament d'un document sí, amb anterioritat, se selecciona una matèria concreta.

complex que l'usuari no expert pugui obtenir informació útil. Per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català seria desitjable que tant traductors com juristes poguessin accedir a recursos que, en realitat, satisfarien les seves necessitats de comunicació. Per a això, apuntem algunes iniciatives que caldria desenvolupar, tant en la línia de l'accessibilitat dels recursos com en la línia de la compleció dels materials existents:

— Diversificar les vies d'accés a la informació i permetre que usuaris diferents puguin accedir a recursos diferents. Una bona mostra d'aquesta diversificació és la que ofereix l'Optimot de la Generalitat de Catalunya, que permet accedir a la informació per la via conceptual i per la via de la cerca lliure. Els formularis, que serien recursos excel·lents per a l'aprenentatge jurídic per part dels traductors, no solen presentar multiplicitat de vies d'accés a la informació.

— Incrementar la informació lingüística (gramatical, lèxica i discursiva) dels recursos fins ara organitzats conceptualment des del punt de vista jurídic. L'exemple d'Aula de Dret, que ofereix formularis amb comentaris lingüístics adaptats a les necessitats comunicatives dels juristes, sembla una via interessant per desenvolupar.

— Incrementar la informació conceptual dels recursos jurídics per tal que usuaris no experts hi puguin accedir. Un sistema d'organització d'informació per capes permetria seleccionar la informació rellevant per a cada tipus d'usuari. És evident que un jurista no necessita informació sobre els components d'una demanda, però és assumible que un traductor pugui necessitar informació bàsica d'aquest tipus. Si la informació s'organitza en nivells d'especificitat diferents i l'accés als recursos és prou divers, el mateix recurs, amb informacions selectives, pot ser usat per part d'usuaris diferents.

— Desenvolupar materials d'autoaprenentatge més relacionats amb la redacció. En aquest moment, els recursos disponibles se centren en l'exemplificació de models textuais i la pràctica de recursos lèxics i gramaticals. Aquesta dedicació resol les necessitats comunicatives bàsiques tant de juristes com de traductors, però no queden cobertes les limitacions en la redacció del llenguatge jurídic. Caldria, en aquest sentit, desenvolupar materials d'autoaprenentatge relacionats amb les tècniques de redacció eficaç, llenguatge planer i llegibilitat.

La finalitat última d'aquestes mesures ha de ser, per descomptat, que la persona usuària pugui accedir a materials útils i fiables. Amb això, l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català millorarà, encara més, respecte a la situació actual.

REFERÈNCIES CITADES

- BAYO, J. (1996) «La formación básica del ciudadano y el mundo del derecho. Crítica lingüística del lenguaje judicial». *Revista de Llengua i Dret*, 25. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya.
- CABRÉ, M. T. (en línia) *Recursos lingüístics en la ensenyanza de lenguas de especialidad*. <<http://cvc.cervantes.es/obref/aeter/conferencias/cabre.htm>>
- DUARTE, A.; À. ALSINA; S. SIBINA (1991 i 2002, 6a ed.) *Manual de llenguatge administratiu*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya.
- GALLARDO, N. (en línia) *El conocimiento especializado: Perspectivas de la economía desde el punto de vista del traductor*. <<http://cvc.cervantes.es/obref/aeter/conferencias/gallardo.htm>>
- GALL, J.; MORELL, M.; RIBAS, M.; POU, A.; DOMÈNECH, O. (1997) «Les assignatures de “Llenguatge jurídic i documentació” i “Pràcticum” a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona». *Revista de Llengua i Dret*, 27. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya.
- HERMANS, A. (1993) «Les experiences et les besoins des utilisateurs». *Étude des dictionnaires spécialisés par les methodes de l'analyse de la valeur*. Bruxelles: Centre de Terminologie de Bruxelles, p. 11-15.
- MAYORAL, R. (2005) «¿Cuánto derecho debe saber el traductor jurídico?». A: MONZÓ, E. i BORJA, A. (eds.), *La traducción y la interpretación en las relaciones jurídicas internacionales*. Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I.
- MONTALT, V. (2005) *Manual de traducció científicotècnica*. Vic: Eumo Editorial (Biblioteca de Traducció i Interpretació, 11).
- MONTOLÍO DURÁN, E; A. LÓPEZ SAMANIEGO (2006). «La propuesta didáctica en comunicación escrita llevada a cabo en la Escuela Judicial de España». A: *Actes del 5è Congrés Internacional AELFE (Associació Europea de Llengües per a Finalitats Específiques). Comunicació Acadèmica y Profesional en el siglo xxi: Géneros y Retórica en la Construcción del Conocimiento Disciplinar*. <<http://www.unizar.es/aelfe2006/ALEFE06/1.discourse/10.pdf>>

ONLINE RESOURCES FOR LEARNING
CATALAN LEGAL LANGUAGE:
WHAT TYPES OF RESOURCES ARE
AVAILABLE, WHO USES THEM
AND HOW ACCESSIBLE THEY ARE

Cristina GELPÍ ARROYO

RECURSOS EN LÍNEA PARA
EL APRENDIZAJE DEL LENGUAJE
JURÍDICO EN CATALÁN: TIPOS,
USUARIOS Y ACCESIBILIDAD

Cristina GELPÍ ARROYO

Catalan has a considerable variety of on-line resources available for learning legal language. In most cases, these materials are disseminated by public institutions and may be accessed free of charge. They fall into four categories: resources that describe linguistic criteria help tools for drafting documents, dictionaries and corpuses

These resources are used by different audiences, but two of the user groups that can benefit most are translators and jurists, who use these texts in translation activities and drafting legal documents. Although the communicative needs of translators and jurists may have some points of commonality, one should not forget that they respond to different user profiles and consequently, these two user groups approach the resources with different communicative needs. A translator has not always received training in the conceptual area of the law, but he does possess language skills and translation-related knowledge. The jurist, on the other hand, has prior knowledge of the conceptual area, but does not always possess the language background the translator has.

The prior training of the users, the content of the resources and the avenues of access that have been provided

El catalán dispone de una variedad considerable de recursos en línea para el aprendizaje del lenguaje jurídico. Se trata de materiales mayoritariamente promovidos por instituciones públicas, de acceso libre y gratuito, que se pueden agrupar en cuatro categorías: recursos que describen criterios lingüísticos, herramientas de ayuda a la redacción de documentos, diccionarios y corpus, y materiales de autoaprendizaje.

Son recursos que utilizan públicos diversos, pero dos de los grupos de usuarios a quienes puede reportar más beneficios son los traductores y los juristas, que los utilizan en actividades de traducción y de redacción jurídicas. Aunque las necesidades comunicativas de traductores y de juristas pueden ser parcialmente compartidas, no podemos olvidar que responden a perfiles de usuarios diferentes y que, por consiguiente, se aproximan a los recursos con necesidades comunicativas diversas. El traductor no siempre se ha formado en el campo conceptual del derecho, pero tiene conocimientos lingüísticos y traductológicos. El jurista, en cambio, tiene conocimientos previos sobre el campo conceptual, pero no siempre posee la formación lingüística del traductor.

La formación previa de los usuarios, el contenido de los recursos y las vías de

condition user access. In legal Catalan, translators and jurists can only access a part of the available resources, in part because of the characteristics of the materials, but in part also because the avenues of access to the information provided for in the materials do not completely match the prior training and search skills of potential users. Foreseeing the communicative needs of the people who will use the resources is necessary if we want the repertoire of resources for learning Catalan legal language to be efficient, something that can bring about an improvement in the current situation.

The article briefly describes the various sources of on-line information available for learning Catalan legal language. It goes on to profile the most common skills and communications needs of legal translators and jurists with respect to legal composition. It concludes by suggesting some measures that would contribute to improving access to this type of resources.

acceso que se han previsto condicionan el acceso de los usuarios. Y, en el catalán jurídico, traductores y juristas sólo pueden acceder a una parte de los recursos disponibles, en parte por las características de los materiales, pero en parte también porque las vías de acceso a la información que prevén los materiales no se ajustan del todo a la formación previa y a las habilidades de búsqueda de los usuarios potenciales. Prever las necesidades comunicativas de los usuarios que utilizarán los recursos es una actividad necesaria si queremos que el repertorio de recursos para el aprendizaje del lenguaje jurídico en catalán sea eficaz y mejore la situación actual.

El artículo describe sumariamente las diversas fuentes de información en línea de que dispone el catalán jurídico para el aprendizaje. Asimismo, perfila las competencias y las necesidades comunicativas más habituales de los traductores jurídicos y de los juristas en actividades de redacción. Finaliza apuntando algunas medidas que contribuirían a mejorar la accesibilidad en este tipo de recursos.